

Ministeries Economische Zaken,
Veiligheid en Justitie
's-Gravenhage

5 maart 2015

Internetconsultatie Wijziging van Handelsregisterwet 2007 en het BW

L.S.,

Wij hebben kennis genomen van uw verzoek om te reageren op de voorgestelde wijziging van de Handelsregisterwet 2007 en het Burgerlijk Wetboek. In het speelveld hebben wij de rol ingenomen van marktpartij welke gegevens uit het openbare Handelsregister aan het grote publiek en geautomatiseerde systemen in nieuwe digitale vormen beschikbaar stelt. Deze ontsluiting vindt plaats via een API, application programming interface, of koppelvlak. Voorts is de inhoud en zoekfunctionaliteit ook beschikbaar via een website te bereiken via <https://www.openkvk.nl/>.

OpenKvK is ruim 5 jaar geleden ontstaan op 13 juni 2009 als onderdeel van een hackathon, een competitie voor programmeurs, genaamd "Hack de Overheid". De presentatie won daar de tweede prijs met het concept: het 's nachts beschikbaar maken van het Handelsregister. Tevens voegde het in korte tijd extra zoekfunctionaliteiten en aggregatie mogelijkheden toe op de *inhoud* van het Handelsregister. Hierdoor nieuwe doorsnedes konden worden gemaakt door eenieder die de API kon gebruiken. In die tijd werd de website kvk.nl tussen twaalf uur 's nachts en acht uur 's ochtends voor onderhoud en beheer uitgeschakeld. Ook worden adressen en namen van ondernemers door de Kamer van Koophandel door verkocht aan derden in "starterslijsten". Dit tot grote frustratie van inschrijfplichtige ondernemers die voor een wettelijke inschrijving moeten betalen, en direct geadresseerd reclame drukwerk beginnen te ontvangen.

De eerste reactie van de Vereniging van Kamers van Koophandel was vijandig. Een merknaam dispuut werd geïnitieerd en er werd bedreigd met een rechtszaak. Het probleem zelf werd niet aangepakt, de website bleef 's nachts onbeschikbaar. Met de mogelijkheid eigen doorsnedes te maken waren studenten, academici, programmeurs en marktpartijen niet langer afhankelijk van de maatwerk afdeling van de Vereniging van Kamers van Koophandel die tot dat moment een monopolie had op het maken van aggregaten en selecties. In korte tijd ontstonden in dit ecosysteem, dat *slechts* data beschikbaar maakte voor computer systemen, andere toepassingen zoals "apps" voor smartphones. De overheid noch Vereniging van Kamers van Koophandel heeft hierin enige rol gespeeld. Noch wat betreft financiering, noch bij gedragen aan het stimuleren van het gebruik van het Handelsregister als basisregistratie NHR.

In uw aanpassingen van de Handelsregisterwet worden een groot aantal aannames gedaan die met in acht neming van de recente geschiedenis onjuist blijken te zijn. Wij reageren daarom graag op uw voorgestelde wijzigingen.

1. Terugmelding van niet-authentieke gegevens

Met automatische analyse van het Handelsregister in de database van OpenKvK is eenvoudig te zien hoe slecht adressen en internet adressen werden overgeschreven uit papieren formulieren die door inschrijvingsplichtigen moesten worden verstuurd naar regionale kantoren. Hiermee wordt direct duidelijk dat door inschrijfplichtige gegevens onder slechte omstandigheden worden verwerkt en mede daardoor niet-authentiek worden, maar in haar oorsprong naar waarheid zijn ingevuld. Er is immers geen enkel motief om een website adres met "ww" te laten begin in plaats van "www", waarbij de eerste variant niet werkt. De lage kwaliteit van verwerken houdt het systeem dus in stand. Na de invoering van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) worden adressen, vrijwel automatisch, gekoppeld zonder dat er corruptie kan optreden. Na de koppeling met de Basisregistratie Personen (BRP) wordt de hoeveelheid gegevens waarover kan worden teruggemeld nog veel kleiner en limiteert zich tot wat de inschrijfplichtige op papier dient te overleggen. In de afgelopen jaren heeft de Kamer geen enkel initiatief ontplooid om terugmeldingen noch aanpassingen door inschrijfplichtigen digitaal te automatiseren middels beveiligde digitale uitwisseling en/of authenticatie methodes zoals zijn te vinden bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. De belangrijkste kwaliteit impuls voor de verbetering van de basisregistratie is de koppeling met andere basisregistraties en het voorkomen van een papier fabriek.

2. **Delegatie van de autorisatie om te mogen zoeken op persoonsnaam**

De voorgestelde aanpassing is anno 2015 ridicuul te noemen. Indien een kapitaal krachtige instelling alle uittreksels van het bij wet openbare Handelsregister zou verzamelen zijn alle natuurlijke personen hierin opgenomen. Hiermee is het sorteren op, of het zoeken naar, een technisch probleem geworden. Wij vragen *waarom* de verwerking wordt uitgesloten, Wet Bescherming Persoonsgegevens artikel 8 heeft de deur voor de verwerking ervan immers geopend. De inschrijfplichtige heeft zelfstandig de keuze gemaakt (8a) om zijn gegevens gegeven een wettelijke verplichting (8c) te registreren in het Handelsregister ter rechtsbescherming van derden (8f). Met de door de aanpassing gekozen insteek blijft het onmogelijk voor een private instelling te zoeken naar geschiedenis van een inschrijfplichtige, denk hierbij aan eerdere zakelijke faillissementen waar de inschrijfplichtige direct of indirect bij betrokken was.

3. **Versterking rol van de Kamer bij bestrijding malafide praktijken**

In hoeverre is de uitvoerder van een basisregistratie opsporingsplichtig? Juist de uitbreiding van de doelbinding zal er voorzorgen dat de financiering van “de basisregistratie” niet meer los te zien is van “diensten” zoals het doorgeven van signalen. Een logische stap zou zijn om net zoals in landen om ons heen het Handelsregister als basisregistratie authentiek en publiek toegankelijk te maken en digitale recherche uit te laten voeren door de markt of overheidspartijen die hier historisch voor zijn bedoeld zoals Politie en Justitie. Het aanbrenge van “triggers” op aanpassingen, welke historisch gezien als frauduleus bestempeld kunnen worden, kunnen bij een goed functionerend en een breed gedragen basisregistratie door iedereen worden gebouwd die hiervoor een doel heeft. De gedachte dat deze handelingen door uitvoeringsorganisatie Kamer van Koophandel zou moeten worden uitgevoerd is richtingsdenken. De gegevens moeten in eerste instantie publiek beschikbaar zijn: *open tenzij*. Hiermee kunnen twee diensten die nodig zijn binnen de basisregistratie worden erkend. De “baliefunctie” die de ogen en oren is van de organisatie en kan alarmeren wanneer dit nodig is en de “broker” welke alle gegevens beschikbaar stelt aan publieke en private partijen zonder hier zelf complementaire diensten op te leveren. Budgetten worden hiermee helder, de rol van de Kamer van Koophandel ook.

4. Centrale aandeelhoudersregister

Wederom wordt de keuze gemaakt om nieuwe gegevens te gaan verzamelen en ze voor aangewezen publieke partijen toegankelijk te maken. Waarom is voor deze strategie gekozen, waarom zouden deze gegevens niet, op basis van geselecteerde attributen, inzichtelijk mogen zijn voor burgers en marktpartijen?

5. Inputfinanciering

In de afgelopen jaren is gebleken dat de Kamer van Koophandel heel wat commerciële activiteiten heeft ontplooid die niets te maken hebben met de instandhouding of toegang tot de basisregistratie NHR. Denk hierbij aan een eigen community "Hallo!", een eigen app of de participatie in Ondernemers Plein. Het toepassen van inputfinanciering is een goed idee om de basis dienstverlening op orde te krijgen, maar zou er andere dienstverlening moeten zijn? De Wet Markt en Overheid geeft in vier gedragsregels weer waar ook een zelfstandig bestuur orgaan als de Kamer van Koophandel zich aan zou moeten houden. Toch lijkt met de toepassing van inputfinanciering de Doos van Pandora verder open te worden getrokken. Met eerder genoemde aanpassingen wordt de Kamer van Koophandel sterk bevooroordeeld ten opzichte van commerciële onderzoeksinstellingen. Ook kunnen marktpartijen op dit moment niet onder dezelfde voorwaarden over dezelfde set volledige gegevens beschikken. De uitzonderingen die zijn opgenomen, welke niet vallen onder het inputfinanciering regime, geeft aan dat er klaarblijkelijk commerciële of kostendeckende diensten mogelijk zijn op de telefonische informatieverstrekking, papierenafschriften en uittreksels. Hoe kan met inputfinanciering worden geborgd dat de middelen die de overheid beschikbaar heeft geteld voor opvragingen via kruisbestuiving toch activiteiten mee worden ontplooid? Indien overheden met inputfinanciering hebben geborgd dat de exploitatie van het onderhoud van de basisregistratie is geborgd, waarom wordt het betalen per gebruik voor niet-overheidsinstellingen dan wel als wenselijk beschouwd? Waarom zou het stimuleren van het gebruik van het stelsel van basisregistraties dan beperkt moeten zijn tot overheden?

6. Voorbehoud databankenrecht

Het Handelsregister is bij wet openbaar register, rechtspersonen zijn verplicht zelf een inschrijving te verzorgen, de Kamer van Koophandel faciliteert dit als uitvoeringsorganisatie. Is de Kamer daarmee een producent? Draagt zij zelf een risico?

Het claimen van een databankenrecht op iets dat niet wordt verzameld, maar bij wet moet worden aangeleverd is zonder twijfel de meest absurde voorstel in deze hele aanpassing. Maar het kent ook een mooie kant: dit is het eerste document waar door een overheidsorganisatie wordt erkent dat op het Handelsregister geen expliciet voorbehoud is gemaakt, daarmee is de verzameling op dit moment **open data**.

Met de voorgestelde aanpassing en bij eventuele afdwingbaarheid, worden platformen zoals OpenKvK verboden. Met het oog op Europese landen om ons heen zoals België, waar de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO) in zijn geheel voor het publiek maandelijks gratis te downloaden is, is het voorbehouden van het databankenrecht in Nederland niet een stap achteruit, maar een stok in de wielen van innovatie op het gebied van bedrijfsgegevens en fraudepreventie door de private sector. De spagaat die ontstaat tussen de Wet Markt en Overheid en de Handelsregisterwet heeft slechts een echt doel: een inkomstenbron te garanderen. Indien u van mening bent dat de inputfinanciering aangebracht door overheden niet genoeg is om Handelsregister te financieren zou het de wetgever sieren om aan te geven wat de kosten zijn voor het in standhouden van het Handelsregister en de uitvoering hiervan openbaar aan te besteden. Gezien de reacties die wij krijgen uit de publieke markt heeft de Kamer van Koophandel in de afgelopen jaren geen bruikbare dienstverlening opgetuigd om haar basisregistratie efficiënt naar overheden te ontsluiten, laat staan de private afnemers. De “concurrentie” op dienstverlening heeft er in het recente verleden voor gezorgd dat de Kamer van Koophandel een werkende website kreeg. Het toont aan dat concurrentie nodig is om de overheid scherp te houden, of in de ultieme vorm: zich te laten terugtrekken tot de taken die werkelijk door vertrouwde instellingen moeten worden uitgevoerd; het leveren van data aan de markt is daar niet een van. Uit de aanpassing in de wetgeving blijkt dat u het gebruik wilt stimuleren en de authenticiteit van de gegevens wilt borgen. Waarom zou uw eerste stap dan niet zijn om alle authentieke gegevens direct dagelijks integraal beschikbaar te stellen? Dit systeem werkt voor gegevens van het RDW, CBS, NDW, NDOV en Kadaster. Op dat moment is er immers geen onduidelijkheid meer waar de gegevens integraal kunnen worden verkregen: bij de bron. Mogelijk geeft dit zelfs een reductie in de totale uitvoeringskosten.

Wij hopen met bovenstaande reactie dat u, uw wetsvoorstel zult heroverwe-
gen naar een Handelsregisterwet die het jaartal 2015 waardig zou zijn.

Met vriendelijke groet,

Stefan de Konink
Stichting OpenGeo